

**POLSKA EDUKACJA W ŚWIETLE DIAGNOZ
PROWADZONYCH
Z RÓŻNYCH PERSPEKTYW BADAWCZYCH**

KOMITET NAUKOWY

prof. zw. dr hab. Bolesław Niemierko – Przewodniczący – Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna

prof. dr hab. Roman Dolata – Instytut Badań Edukacyjnych

prof. dr hab. Maria Groenwald – Uniwersytet Gdański

prof. dr hab. Leszek Mrozewicz – Dyrektor Instytutu Kultury Europejskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Gnieźnie

prof. dr hab. Bogusława Dorota Gołębiak – Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

dr Henryk Szaleniec – Instytut Badań Edukacyjnych, ZG PTDE

Wojciech Małecki – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu, ZG PTDE

dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

KOMITET ORGANIZACYJNY

Dariusz Pilak – Starosta Powiatu Gnieźnieńskiego – Przewodniczący

dr Henryk Szaleniec – Przewodniczący ZG PTDE

Lech Gawryłow – Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

Wojciech Małecki – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu, ZG PTDE

Aleksandra Kuźniak – Dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Gnieźnie

Agnieszka Rzempala-Chmielecka – Dyrektor Wydziału Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Gnieźnie

Lech Gołyński – Z-ca Dyrektora Kolegium Europejskiego w Gnieźnie

dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

Grażyna Gawryłow – korekta językowa

Joanna Peter – skład i łamanie – OKE Kraków, ZG PTDE

**POLSKA EDUKACJA W ŚWIETLE DIAGNOZ
PROWADZONYCH
Z RÓŻNYCH PERSPEKTYW BADAWCZYCH**

Pod redakcją: Bolesława Niemierko i Marii Krystyny Szmigel

XIX Krajowa Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej

Gniezno, 26 - 28 września 2013 r.

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

ORGANIZATORZY XIX KONFERENCJI

POLSKIE TOWARZYSTWO DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
STAROSTWO POWIATU GNIĘŻNIEŃSKIEGO
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE

HONOROWY PATRONAT SPRAWUJĄ

KRYSTYNA SZUMILAS – MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ
MAREK WOŹNIAK – MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
PIOTR FLOREK – WOJEWODA WIELKOPOLSKI
ELŻBIETA WALKOWIAK – WIELKOPOLSKI KURATOR OŚWIATY

Projekt okładki: gRUPA TOMAMI
Wydawca: gRUPA TOMAMI, Kraków 2013
ISBN: 978-83-63873-06-6

SPIS TREŚCI

PPRZEDMOWA	11
REFERATY PLENARNE	
PROF. ZW. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO Diagnostyka edukacyjna duża i mała	23
PROF. DR HAB. MARIA GROENWALD O diagnostycznym pozorze i dopuszczających się go diagnostach	40
DR MARIA KRYSZYNA SZMIGEL Gimnazjum niejedno ma imię – na podstawie wywiadów z dyrektorami	51
PROF. DR HAB. KRZYSZTOF KONARZEWSKI Względny wiek uczniów w oddziale a ich samoocena	65
PROF. DR HAB. BARBARA CIŻKOWICZ Wybrane uwarunkowania osiągnięć polskich i fińskich 15-latków w badaniach PISA 2009	73
DR HENRYK SZALENIEC, BARTOSZ KONDRATEK Czy kształcenie kompetencji kluczowych w ramach projektu e-Akademia Przyszłości wpłynęło na poziom osiągnięć egzaminacyjnych uczniów szkół uczestniczących w projekcie?	84
DR MACIEJ JAKUBOWSKI Polska w świetle międzynarodowych badań umiejętności uczniów	99
DR MAREK KACZMARZYK Dyskretny „urok” oceny	100
REFERATY W SEKCJACH	
SEKCJA STATYSTYCZNO-POMIAROWA	
DR ARTUR POKROPEK Porównywalność w badaniach międzynarodowych. Przykład wskaźnika motywacji do nauki w badaniu PISA 2006	111
DOC. PHDR. JOSEF MALACH, CSc. Diagnozowanie kompetencji kluczowej „poczucie inicjatywności i przedsiębiorczość” – narzędzie i wyniki weryfikacji	122
BARTOSZ KONDRATEK, DR HENRYK SZALENIEC, MAREK LEGUTKO Rola diagnozy w Gimnazjalnym Programie Kształcenia Kompetencji kluczowych	137
DR MARIA KRYSZYNA SZMIGEL Edukacyjna wartość dodana w angielskiej szkole	148
ALEKSANDRA JASIŃSKA, MICHAŁ MODZELEWSKI Międzyszkolne zróżnicowanie wyników nauczania po pierwszym etapie kształcenia	165

ANNA HAWROT, ALEKSANDRA JASIŃSKA Kto się uczy poza szkołą? Predyktory korzystania z płatnej i bezpłatnej pomocy w nauce	179
MACIEJ KONIEWSKI Zastosowanie Analizy Czynnikowej i modelowania IRT w opracowaniu skal pomiarowych, na przykładzie skali „nauczanie pod egzamin”	199
PAULINA SKÓRSKA, MACIEJ KONIEWSKI, PRZEMYSŁAW MAJKUT Wpływ wersji arkusza egzaminacyjnego na zróżnicowane funkcjonowanie zadań na przykładzie egzaminu gimnazjalnego	212
MICHAŁ MODZELEWSKI, JOLANTA PISAREK Zastosowanie teorii detekcji sygnałów do analizy rzetelności systemu obserwacyjnego Argos	225
TOMASZ ŻÓŁTAK Ograniczenia modeli regresji mieszanych efektów	234
SEKCJA DIAGNOZ OBSERWACYJNYCH	
DR GRAŻYNA SZYLING Zmiana skali oceniania jako element zmiany myślenia o jakości osiągnięć uczniów	237
KATARZYNA MATUSZCZAK, DR EWA STOŻEK W poszukiwaniu przykładów dobrej praktyki	239
S. LEOKADIA EWA WOJCIECHOWSKA Projekt edukacyjny jako forma diagnozy umiejętności kluczowych ucznia gimnazjum – zdarzyło się w szkole	245
GRZEGORZ HUMENNY Efekty opieki przedszkolnej. Abstrakt	252
ANNA RAPPE Opinie nauczycieli i dyrektorów o systemie egzaminów zewnętrznych na podstawie badań prowadzonych przez zespół EWD	254
DR ELŻBIETA JASIŃSKA, MGR INŻ. MAREK JASIŃSKI, MICHAŁ JASIŃSKI Anatomia błędów i profilaktyka niepowodzeń – wyznacznikiem efektywności zewnętrznych wyników i szkolnej diagnozy	268
SEKCJA EWALUACYJNA	
AGNIESZKA BOREK, PROF. DR HAB. GRZEGORZ MAZURKIEWICZ Nie wiedzą, co wiedzą – uczniowie w procesie edukacyjnym w świetle wyników ewaluacji zewnętrznej	275
MAGDALENA TĘDZIAGOLSKA, TOMASZ KASPRZAK Aktywność uczniów w świetle danych z ewaluacji zewnętrznej – różne perspektywy	278

DR JAKUB KOŁODZIEJCZYK Ewaluacja własnej pracy w opiniach nauczycieli	287
DR ROMAN DORCZAK Wykorzystanie analiz wyników ewaluacji zewnętrznej dla rozwoju współpracy szkół z instytucjami w środowisku lokalnym – możliwości i ograniczenia	293
AGNIESZKA BOREK, MARZENA SIEJEWICZ Jak zaprosić szkołę do rozwoju? Rola dyrektora w ewaluacji wewnętrznej	305
EWA KĘDRACKA-FELDMAN Diagnoza w pracy Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji (między władzą, praktyką oświatową a wiedzą)	309
SEKCJA HUMANISTYCZNA	
DR KORNELIA RYBICKA Szkolna diagnoza z psychologią myślenia i postrzegania czasu w tle	319
DR BEATA UZDIK Raport z ewaluacji zewnętrznej jako komunikat	328
DR HENRYK PALKIJ Doskonalenie oceniania wypracowania – wybrane problemy	337
LIDIA KĘSKA Poziom orientacji w dziejach i dorobku kultury muzycznej i jego związek ze zdolnościami muzycznymi	347
MARIA MICHLOWICZ, ZOFIA STAROWNIK Ku wyższej jakości oceniania O czynnikach mających wpływ na funkcję diagnostyczną egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej	359
EWA NOWEL Rola wiedzy o uczniu i sobie samym w zmiennej rzeczywistości społecznej	369
MARIA MICHLOWICZ, ANNA GRUNTKOWSKA O funkcjonowaniu zadań sprawdzających umiejętności złożone w zakresie tworzenia tekstu na sprawdzianie i egzaminie gimnazjalnym	380
SEKCJA MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA	
DR JERZY CHODNICKI Co się kryje za tymi liczbami?	395
ANNA KOSSOBUCKA Fenomenografia jako metoda diagnozy genetycznej	405
MAREK LEGUTKO Kolce kompetencji matematycznych w gimnazjum Kompetencje matematyczne jako efekty kształcenia w gimnazjum	414

KAROLINA KOŁODZIEJ W obronie zadań na dowodzenie na egzaminie gimnazjalnym	419
MONIKA JONCZAK, ELŻBIETA OSTAFICZUK, GRAŻYNA ŚLESZYŃSKA Sprawdzian umiejętności matematycznych uczniów – narzędziem diagnozy dyspozycji nauczyciela xxi wieku?	426
ELŻBIETA TYRAŁSKA-WOJTYCZA Nowy egzamin gimnazjalny z przedmiotów przyrodniczych – lepszy od starego, czy tylko inny?	432
DR MARIOLA TRACZ Wpływ egzaminów zewnętrznych na nauczanie geografii	440
SEKCJA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZA	
DR TERESA WEJNER-JAWORSKA Jakość kształcenia uczniów dyslektycznych zależy od wspierającej roli nauczyciela	451
DR JAKUB KOŁODZIEJCZYK, DR BARTŁOMIEJ WALCZAK Ekspozycja na zachowania agresywne i przemoc uczniów w szkołach poddanych ewaluacji zewnętrznej w roku szkolnym 2012/2013	459
ANNA WIŚNIEWSKA Trafności i rzetelności egzaminów zewnętrznych w grupie uczniów z uszkodzeniem narządu słuchu na przykładzie egzaminu gimnazjalnego	468
ALINA KRÓL Europejski system transferu osiągnięć (ECVET) w kształceniu i szkoleniu zawodowym na przykładzie Szkocji, Niemiec i Polski	469